

особі кафедри теорії й методики перекладу й роботодавцями, що очолюють перекладацькі агентства, фірми, бюро або інші установи й підприємства, зацікавленими в підготовці висококваліфікованих фахівців-перекладачів. У ролі соціальних партнерів факультету перекладу та лінгвістики Міжнародного гуманітарного університету й Одеського національного університету ім. І.І.Мечникова були обрані: міська служба зайнятості населення, перекладацькі агентства, організації й установи, охоплені підготовкою чемпіонату Європи з футболу у рамках державного проекту ЄВРО-2012.

Література

1. Батыщев Г.С. Особенности культуры глубинного общения // Вопросы философии. – 1995. – №3. – С. 109-129.
2. Вербицкий А.А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход. – М.: Высшая школа, 1991. – 206 с.
3. Клаудио Моура Кастро. Децентрализация систем подготовки кадров в Восточной Европе: Необходимая, но нелегкая реформа/Клаудио де Моура Кастро // Человек и труд. –1993. – № 11. – С. 72 – 79.
4. Киуру Е.А. Нормативно-правовое обеспечение управления образовательными инновациями в регионе: материалы VI Междунар. науч.-практ. конф. “Управление качеством образования в интересах устойчивого развития”. 15-17 мая 2002 г. – Минск Акад-я последиплом. образования, Московский пед. гос. уни-тет. – 2002. – С.14-27.
5. Кодекс законів про працю України: за станом на 07.02.2007р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парлам. вид-во, 2007. – №15. – 194 с.
6. Полат Е.С. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования/ под ред. Е.С.Полат – М., 2000. – 178 с.

***Аннотация.** В статье представлены результаты теоретического этапа исследования проблемы организации и дидактико-методического обеспечения процесса профессиональной подготовки конкурентоспособных переводчиков. Профессиональная подготовка конкурентоспособных переводчиков тесно связывается с комплексом необходимых организационно-педагогических условий. Внимание автора уделяется описанию их сущности и основных способов практической реализации.*

***Ключевые слова:** подготовка конкурентоспособных переводчиков, организационно-педагогические условия; активное обучение, продуктивная познавательная деятельность, социальное партнерство.*

***Annotation.** The results of the theoretical stage of the research of the problem of organization and didactical-methodical providing of the process of professional training of the competitive translators are presented in the article. Professional training of the competitive translators is closely connected with the complex of necessary organizational-pedagogical terms. Attention of author is paid to the description of their essence and basic methods of practical realization.*

***Keywords:** training of the competitive translators, organizational-pedagogical terms, active education, productive informative activity, social partnership.*

УДК 73.015.4.371

Бондаренко В.В.

СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНА АКТИВНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

***Анотація.** У статті висвітлено поняття соціально-комунікативної активності особистості; проблема формування соціально-комунікативної активності у молодших школярів на сучасному етапі розвитку освіти.*

***Ключові слова:** соціально-комунікативна активність, молодші школярі, освіта.*

Суспільство довірило освіті через навчально-виховну діяльність виховувати молоде покоління, тому педагогічна система має бути відкритою для інновацій, критичного сприйняття

створених досягнень, і в той же час вона має вміти створювати свої власні новоутворення і через них впливати на розвиток суспільства. Саме тому освіта як підсистема суспільної освіти не має права відставати в темпах розвитку, тобто вона теж має, а ще точніше змушена міняти свою структуру, поділяти і підтримувати ті відносини, які домінують у суспільстві [1].

Відповідно до шкільної реформи і переходом на дванадцятирічну освіту особливої актуальності набувають проблеми, пов'язані з соціальним і особистісним розвитком дітей. Соціальний розвиток виявляється тим чинником, урахування якого є необхідним для правильного розуміння й оцінки перспектив розвитку особистості школяра. Початкова школа закладає фундамент того типу соціальних відносин і взаємодій, які визначатимуть особливості процесів соціалізації та персоналізації в підлітковому і юнацькому віці. Більше того, саме в початкових класах формується загальний стиль взаємодії дитини й школи, тобто там створюються "обличчя" школи й етично-психологічний клімат у ній. У зв'язку з цим досить очевидно стає необхідність оцінки характеру соціального розвитку і рівня сформованості у дитини комунікативних здібностей і можливостей індивідуальної адаптації до того типу соціальної взаємодії, який декларує школа [2].

Вчені і практики (В.Андрущенко, І.Аносов, В.Бондар, В.Кремень, О.Комар, С.Ніколаєнко, О.Пометун, О.Савченко, В.Тесленко, В.Химинець, та ін.) одноставні у тому, що знаннево-просвітительська парадигма освіти вже не ефективна. По-перше, в умовах інформаційного суспільства знанневе навчання поступово втрачає свій сенс. Величезний потік інформації, яка старіє швидше, ніж учень закінчує школу, вже неможливо вмістити до шкільної програми. Тобто слід навчати "вічних істин" й уміти оновлювати свій культурний досвід. По-друге, втрачає сенс необхідність переважувати пам'ять дитини додатковими знаннями, слід навчити дитину знаходити їх і користуватись ними [5].

Рада Європи більше десяти років проводить міжнародні дослідження, поглиблюючи і розвиваючи поняття компетентностей, пропонуючи власний ряд ключових компетентностей, якими в першу чергу повинні володіти молоді європейці, об'єднуючи їх у три напрями. І основний з них – соціальний, пов'язаний з соціальною діяльністю особистості, життям суспільства. А вже потім – мотиваційний, пов'язаний з інтересами, індивідуальним вибором особистості, і функціональний – пов'язаний зі сферою знань, умінням оперувати науковими знаннями та фактичним матеріалом.

Молодшому школяреві на сьогоднішній день відповідні умови, в яких він проявляє активність – здатність особистості ініціювати з навколишнім світом [3]. Але активність, спрямовану не лише на задоволення власних особистісних потреб.

Соціально-психологічна природа особистості реалізується і здійснюється у спілкуванні та взаємодії, відтворюючи реалії соціального буття. У цілісній системі якостей особистості найзначущими є комунікативні властивості та вміння, адже особисте життя та особистісний розвиток людини є всеохоплюючою комунікацією (йдеться про спілкування в широкому розумінні).

Загалом соціально-психологічна природа особистості може бути охарактеризована як певний ступінь єдності комунікації та особистісних властивостей індивіда. Ступінь цієї єдності свідчить про певний рівень сформованості комунікативних можливостей особистості [3].

Цей ступінь конкретизується у вмінні особистості вирішувати проблеми життя і діяльності за допомогою засобів спілкування, у передаванні своїх знань і досвіду учасникам взаємодії, у способах організації стосунків на різних рівнях, у системі соціально-психологічного забезпечення саморозвитку тощо. Таке тлумачення комунікативної природи особистості виводить на психологічну та соціальну основу її розвитку, на співвідношення внутрішнього й зовнішнього, об'єктивного і суб'єктивного, індивідуального і соціального в ньому. Комунікативний розвиток визначає комунікативні здібності особистості, які пов'язані з умінням людини використовувати у спілкуванні свої особистісні комунікативні властивості і з володінням технікою спілкування і контакту [3].

Обидві ці групи здібностей об'єднують цілий комплекс своєрідних умінь особистості, що забезпечують продуктивний процес комунікації. Особливо важливими є здібності, що характеризують "технологічну" підготовленість людини до спілкування: психологічно правильно вступати в процес взаємодії; підтримувати спілкування, сприймати і відображати соціальні відносини постійно стимулювати як власну активність, так і активність співрозмовника; вміти долати психологічні бар'єри – перешкоди ефективному спілкуванню; обирати адекватні жести, міміку, манеру поведінки; прогнозувати можливий розвиток ситуації, в межах якої розгортається соціально-комунікативна активність особистості.

На нашу думку, соціально-комунікативна активність – це здатність особистості ініціювати зміни в соціальних ситуаціях, міжособистісних відносинах; в спектрі зв'язків та взаємодій, що передбачають безпосередні чи опосередковані контакти, реалізацію соціальних відносин, регуляцію соціального процесу, ціннісне ставлення до нього, обмін інформацією, співпереживання, взаєморозуміння, сприймання, відтворення, вплив групи на людину чи однієї людини на іншу.

Для того, щоб дитина стала соціально-комунікативно активною, вона повинна досягти певного соціального розвитку. Він може оцінюватися за різними показниками залежно від конкретних завдань, що стоять перед педагогом або психологом. Але найбільш загальними, і, отже, такими, що дають змогу вирішувати максимально широке коло практичних завдань, є *п'ять параметрів*.

Соціальні знання показують міру орієнтованості дитини в навколишньому світі і включають в себе ті знання, якими вона повинна володіти в певний період життя. Ці знання дитина здобуває найрізноманітнішими шляхами: у будь-якій діяльності є пізнавальний бік, за допомогою якого вона й отримує відомості про цю діяльність, про предмети та явища, з якими стикається. Пізнавальні інтереси виникають у дітей досить рано, задовольняються найрізноманітнішими засобами, завдяки цьому дитина і приходить до школи з вельми широким набором усіляких відомостей, набутих нею при зіткненні з тими чи іншими явищами дійсності.

Вербальна сфера розкриває здатність дітей до самостійної активності у сфері мовного висловлювання (володіння формами мовного висловлювання, умінням вступати в діалог, дотримання етикетних форм спілкування з людьми тощо).

Для дітей, які вступають до школи, і молодших школярів особливої значущості набуває здатність до власних активних мовних дій, фактично тут ідеться про розвиток вербальних здібностей дітей. Рівень розвитку вербальних здібностей багато в чому визначає успішність оволодіння дитиною різними знаннями, вираженими у формі навчальних текстів. Крім того, сама структура сучасного навчання передбачає наявність у дитини розвиненої здібності до різного роду мовних висловлювань і здібності до комунікації. Ці здібності характеризуються словниковим запасом, володінням необхідними формами мовного висловлювання, багатством мови, умінням розуміти зміст висловлювань інших людей, вступати в діалог, свободою мовного висловлювання, знанням етикетних форм спілкування тощо.

Інтерактивна сфера розкривається через уміння самостійно організувати взаємодію з іншими людьми і підкорятися вимогам у групових діях (уміння прийняти групову задачу, здійснювати спільні дії, підкорятися груповим нормам, дотримуватися ієрархічних відносин тощо).

Інтерактивна сфера – сфера спілкування і взаємодії. Спілкування має величезне значення для загального психічного розвитку дітей. Як відомо, розвиток психіки у дитини відбувається, загалом, шляхом соціального успадкування, засвоєння суспільного досвіду [2].

Сфера оцінних і самооцінних відносин визначає специфіку ставлення до себе і до інших людей (глобальна оцінка себе і самооцінка за окремими показниками, глобальна оцінка однолітків, уміння порівняти себе і однолітків, себе і певний персонаж) [2].

Мотиваційна сфера, що розкриває усвідомлюване бажання дитини іти до школи, бути в новій для себе ролі, здійснювати нову діяльність у специфічних формах спілкування і взаємодії з людьми (привабливість школи учнівської атрибутики, надання у певних аспектах переваги вчителю перед батьками, наявність внутрішньої позиції школяра тощо).

Широкі соціальні мотиви в молодшому шкільному віці мають велике значення. Забезпечення соціального розвитку дітей за цими параметрами дозволить сучасній школі вийти на новий рівень задоволення суспільних потреб у формування громадянина України [2].

Уже в початкових класах необхідно починати корекцію несприятливих варіантів соціального розвитку, адже формування соціально-комунікативної активності за інших умов не відбудеться.

Соціально-комунікативна активність – необхідна здатність особистості у світі інтенсивних змін, перебудови ціннісних пріоритетів та інформаційних перегонів. Проблема формування цієї здатності доволі наболіла за останні роки і вимагає хоча б часткового розв'язання. Аби вирішити цю проблему, потрібно активізувати відповідні освітні технології, і використати їх в максимальному ракурсі ефективного впливу.

Дуже доцільно починати формувати соціально-комунікативну активність саме в молодшому шкільному віці, тому що результативність навчання обіцяє бути вищою, ніж при формуванні активної здатності ініціювати в суспільних процесах у інших вікових категорій. Діти повинні вміти грамотно спілкуватися з однолітками та дорослими, орієнтуватися в соціальному середовищі, вчитися будувати своє соціальне оточення, знаходити контакт з незнайомими,

висловлюватися, співпрацювати з іншими дітьми, групами дітей, тобто мають ставати життєво компетентними. Такі риси формуються у дітей в процесі дорослішання дуже часто природнім шляхом, коли створюються умови для їх формування. Але ж існує багато випадків, коли належні умови не створюються з різних об'єктивних та суб'єктивних причин.

На сьогоднішній день соціальна цінність освіти визначається значущістю освіченості людини в суспільстві. З урахуванням цього пріоритетними завданнями сучасної освіти є **навчання навчатися, навчання працювати, навчання співіснувати і навчання жити.**

Навчання навчатися полягає у виробленні вміння оволодівати та оперувати найрізноманітнішою інформацією.

Навчання працювати має на меті ефективно оволодівати професійними навичками, вміння знаходити вихід у непередбачуваних виробничих ситуаціях, співпрацювати в колективі, співвідносити себе з конкретними ролями та ефективно їх виконувати.

Навчання співіснувати полягає у розвитку таланту до налагоджування соціальних, дружніх і родинних стосунків, персоніфікованих взаємин з іншими людьми. Завданням *навчання жити* є формування в людини цілісного світогляду і світосприйняття, вміння осмислено бачити особистісний сенс життя, прагнути до духовної зрілості, бути відповідальною за себе, усвідомлювати відповідальність за долю людства [4].

Формування соціально-комунікативної активності особистості проблема досить актуальна, і потребує вирішення на сучасному етапі розвитку освіти в цілому. Риси особистості, які є гарантом успішної соціалізації людини в умовах цивілізованого світу, утворюються через соціально-комунікативну активність, як незамінну здатність особистості. Інакші шляхи просто нівелюватимуть цінність освіти на сьогоднішній день.

Література

1. Аносов І. П. Сучасний освітній процес: антропологічний аспект. – К., 2003. – 392 с.
2. Кремень В. Г. Освіта й наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати. – К.: Грамота, 2005. – 448 с.
3. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2005. – 448 с. (Альма-матер)
4. Химинець В. В. – Інноваційна освітня діяльність. – Ужгород: Інформаційно-видавничий центр ЗППО, 2007. – 364с.
5. Якісна освіта – запорука самореалізації особистості: Наук. видання/ За заг. ред. С. М. Ніколаєнка, В. В. Тесленка. – К.: Пед. преса, 2007. – 176с.

***Анотація.** В статті освітлені поняття соціально-комунікативної активності людини; проблема формування соціально-комунікативної активності у молодших школярів на сучасному етапі розвитку освіти.*

***Ключевые слова:** соціально комунікативна активність, молодші школярі, освіта.*

***Annotation.** The concept of socially-communicative activity of personality is reflected in the article; problem of forming of socially-communicative activity at junior schoolboys on the modern stage of development of education*

***Keywords:** socially communicative activity, junior schoolboys, education.*

УДК 378.81

Вишневіська К.Г.

ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ СПІЛКУВАННЯ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

***Анотація.** В статті розглянуті питання формування культури спілкування засобами професійно – орієнтованого навчання.*

***Ключові слова:** культура спілкування, професійно – орієнтоване навчання.*

В сучасних умовах все більш гостро відчувається потреба в людях, які володіють культурою мовного спілкування та здатних вільно звертатися на іноземній мові. Інтернаціоналізація відносин в